

Državni izpitni center

M 2 5 1 1 0 3 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 6. maj 2025

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1***1. Razpravljalni esej**

A) Vsebina (do 30 točk)

Specifikacijska tabela za ocenjevanje vsebine

Ime testa	Šolski esej, razpravljalni	
Čas	SM 2025	
Tema	Človek na razpotjih časa	
Naslov	ALI KNJIŽEVNE OSEBE DOLOČATA LE STRAH IN POGUM?	
Navodila	Zazdelo se mi je, da sem zaslišal Barkov glas: Nevarnost je v tebi in edino v tebi. Kaj naj storim? sem nagonsko vprašal v temo. Samo od tebe je odvisno, ali jo premagaš, je odgovoril glas. Kako naj jo premagam? Samo zato si strahopetnež, ker preveč misliš nase, pretirana zaskrbljenost je tarča sovražnih sil. Začutil sem svoje srce in vprašal dalje: Ali sem živ ali mrtev? Rešen si, to je glavno, ni važno, ali si živ ali mrtev, je odgovoril glas. /.../ Z revolverjem v roki sem se znova odpravil na pot. /.../ /.../ Sklenil sem, da še to noč napravim izpad iz oblegane hiše. (Edvard Kocbek: <i>Temna stran mesca</i>) V kašči je vladala težka tišina. /.../ Zasmrdelo je po urinu. Nikogar ni motilo, kajti od vseh je smrdelo tudi po strahu. Valentin je vedel, kako smrdi strah, po kibli v kotu, v katero so tam spodaj scali. Po človeškem znoju. Tako kot človek, ki razpada od strahu. V mariborskih zaporih smrdi strah. Ko začnejo odklepati celice in kličejo imena. Tistih, ki ne pridejo nazaj. (Drago Jančar: <i>In ljubezen tudi</i>) Primerjajte okoliščine, v katerih se v odlomkih nahajata pripovedovalec v noveli in Valentin. Na podlagi poznavanja novele in romana v celoti predstavite, kako se osebi v teh okoliščinah počutita, ter pojasnite, kako izkušnji, predstavljeni v odlomkih, vplivata na nadaljevanje njune življenjske zgodbe. Katera od vseh književnih oseb v obeh delih pa je po vašem mnenju najpogumnejša? Svojo izbiro utemeljite s povzetkom pogumnega dejanja in pojasnite, s katero vrednoto se povezuje dejanje te osebe. Presodite, v katerem od književnih del je soočanje s strahom prikazano prepričljiveje.	
A primerjava okoliščin, v katerih se nahajata književni osebi v odlomkih <i>I. in II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat primerja okoliščine, v katerih se nahajata književni osebi v odlomkih. <u>Struktura primerjave</u> : uvodna trditev/teza – členi primerjave (podobnosti/razlike) – sinteza/sklep. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje z utemeljevanjem.	do 8 točk

* Merila za celostno ocenjevanje gl. v *Predmetnem izpitnem katalogu za splošno matura – Slovenščina* (Ljubljana 2022) na straneh 10 in 11.

B predstavitev, kako se književni osebi v prikazanih okoliščinah počutita, in pojasnilo, kako izkušnji vplivata na nadaljevanje njune življenjske zgodbe <i>I. in II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat na podlagi poznavanja celotnih književnih del predstavi, kako se književni osebi v odlomkih počutita, ter pojasni, kako izkušnji, predstavljeni v odlomkih, vplivata na nadaljevanje njune življenjske zgodbe. <u>Struktura:</u> nizanje ugotovitev, trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme:</u> opisovanje, razlaganje.	do 10 točk
C utemeljitev izbire osebe s povzetkom dejanja in pojasnilo, s katero vrednoto je povezano njeno dejanje <i>II. in III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat utemelji izbiro osebe s povzetkom dejanja in pojasni, s katero vrednoto je povezano dejanje te osebe. <u>Struktura:</u> trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme:</u> pripovedovanje, razlaganje z utemeljevanjem.	do 6 točk
Č presoja, katero izmed književnih del soočanje s strahom prikaže prepričljiveje <i>II. in III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat presodi, katero književno delo soočanje s strahom prikaže prepričljiveje. <u>Struktura:</u> trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme:</u> utemeljevanje.	do 6 točk

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

A Primerjati okoliščine, v katerih se v odlomkih nahajata pripovedovalec v noveli in Valentin (8), npr.: možni členi primerjave: čas, kraj, ujetost in vzroki zanjo, možnosti za rešitev ...: – <u>čas</u> : druga svetovna vojna, odlomek iz romana <i>In ljubezen tudi se odvija</i> pozimi v zadnjem letu vojne; – <u>kraj</u> : pripovedovalec iz Kocbekove novele se nahaja v podzemnem bunkerju na obrobju okupirane Ljubljane; skrivališče odporiškega gibanja, v katerem sodeluje pripovedovalec, je izkopano pod skladiščem in s podzemnim hodnikom povezano s hišo vdove veletrgovca Boruna; hiša je izpraznjena in zastražena, edini izhod iz bunkerja pa vodi skozi hišo; Valentin iz Jančarjevega romana se nahaja v kašči ob mlinu na koncu grape nekje na Pohorju, kjer skupaj z drugimi partizani, obtoženimi sodelovanja z okupatorjem, v partizanskem priporu čaka na sojenje; – <u>ujetost in vzroki zanjo</u> : po neuspehi akciji revolucionarja Barke drugi sodelavci odpora bunker še pravi čas zapustijo, nato okupatorjevi vojaki Borunovo hišo zastražijo in jo izpraznijo; pripovedovalec je na skrivnem obhodu hiše odkril, da vhod v skrivališče ni razkrit, a se bo za rešitev moral prebiti iz okupatorjevega obročja; razoroženega Valentina so v kaščo skupaj z drugimi osumljenci priprli partizani sami po ukazu obveščevalca Borbena; Valentin se je namreč po izpustu iz mariborskega gestapovskega zapora vrnil v partizane, a je bil osumljen sodelovanja z okupatorjem, očitajo mu tudi dezerterstvo, ker je bil zajet in zaprt, potem ko se je med spremljanjem ranjenega soborca v domačo oskrbo neprevidno napil; – <u>možnosti za rešitev</u> : v obeh primerih je ogroženo življenje književnih likov; Kocbekov pripovedovalec se zaveda, da se je mogoče rešiti le s prebojem iz okupatorjeve zasede in da pri tem lahko računa le nase; Valentin ve, da ni kriv tistega, česar ga dolžijo, vendar mora o svoji nedolžnosti na sojenju prepričati obveščevalca Borbena, kar se zdi težka naloga.	
--	--

- do 8 točk: primerjava, ki vsebuje dva smiselno in poglobljeno razložena člena;
- do 6 točk: primerjava, ki vsebuje dva manj poglobljeno razložena člena;
- do 4 točke: primerjava z enim poglobljeno razloženim členom ali predstavitev brez primerjave;

B Na podlagi poznavanja novele in romana v celoti predstaviti, kako se osebi v teh okoliščinah počutita (4), ter pojasniti, kako izkušnji, predstavljeni v odlomkih, vplivata na nadaljevanje njune življenjske zgodbe (6), npr.:	
B1 <u>počutje:</u> – pripovedovalca iz <i>Temne strani mesca</i> je strah, saj se zaveda svoje ujetosti v obkoljeni hiši, za rešitev se mora odločiti sam in prvič v življenju zares tvegati; Barkov glas v njem prebudi voljo do življenja, razbremeni ga hromečega strahu in ga opogumi za rešitev iz hiše; – Valentina med čakanjem na zaslišanje preplavi hromeč nagonski strah, saj ga smrad po urinu spomni na smrad gestapovskega zapora in izkušnjo groze v pričakovanju mučenja, v katerem žrtev zlahka zlomijo (priznanje, privolitev v sodelovanje, izdaja) ali ubijejo; poleg tega Valentin doživlja zmedenost, osuplost, zgroženost, absurdnost ob dejstvu, da mu sodijo tovariši partizani, potem ko se je kljub nevarnosti vrnil; zaveda se, da je pri dokazovanju svoje nedolžnosti dokaj nemočen; B2 <u>vpliv na nadaljevanje življenjske zgodbe:</u> – Kocbekov pripovedovalec mora prvotni načrt pobega zaradi temeljitejše zastraženosti hiše, kot jo je pričakoval, spremeniti tako, da pri tem neslišno ubije stražarja, ki sedi v hiši ob odprtih vhodnih vratih; dejanje izvrši hladnokrvno in obvladano, nato se preobleče v vojakovo uniformo in odide na varno; za pripovedovalca je dejanje – s prvim ubojem človeka vred – nekakšen izpit, preizkušnja, v kateri se v nasprotju s svojo dotedanjo strahopetno naravo odloči za dejavno življenje in boj; – zasliševalec Borben Valentinu po urah smrtne groze, ker nihče pred njim ni bil spoznan za nedolžnega, med zasliševanjem ponuja žganje, pove mu, da je oproščen in ga objame; kasneje Valentin izve, da ga je rešila Sonja, saj so jo gestapovci takoj po njegovem izginotju deportirali, kar dokazuje njegovo nedolžnost; izkušnja »objema v mlinu« v Valentinu podre iluzije o partizanstvu, a se bori naprej, zaveda se svojega dolga Sonji in krivične sumničavosti do nje ob njunem zadnjem srečanju, a te misli odriva; postaja otopel, prepusti se toku preživetja vojne in družbenim privilegijem po njej, spomin na Sonjo blede, zaplete se v novo razmerje, se po vojni poroči in si ustvari profesorsko kariero, a ni srečen; včasih opit sanjari ob Sonjinih pismih, a je ne poišče.	– do 4 točke: poglobljena predstavitev počutja v povezavi z okoliščinami; – do 2 točki: splošna predstavitev počutja; – do 6 točk: poglobljeno pojasnilo vpliva na življenjsko zgodbo; – do 3 točke: manj poglobljeno pojasnilo vpliva na življenjsko zgodbo;
C Utemeljiti izbiro najpogumnejše osebe s povzetkom dejanja in pojasniti, s katero vrednoto se povezuje dejanje te osebe (6), npr.:	
kandidat izbira med pripovedovalcem novele <i>Temna stran mesca</i>, revolucionarjem Barko, Sonjo, Valentinom, Katico, druge izbire so manj verjetne; povzame izbrano pogumno dejanje in ga poveže z vrednoto, ki pri tem književno osebo motivira: – pripovedovalec novele <i>Temna stran mesca</i>: rešitev iz obkoljene hiše z ubojem stražarja, s čimer izrazi svojo nepreklicno odločitev za <u>avtentično in dejavno življenje</u> in boj; – Barka: akcija na domu okupatorjevega sodelavca, z njo izrazi svojo aktivno <u>predanost osvobodilnemu boju</u> ne glede na nevarnost; – Sonja: posredovanje za Valentina pri Mischkolniku, s čimer potrdi svojo <u>ljubezen</u> do zaprtega fanta; – Valentin: molk v ječi kljub mučenju ali vrnitev k partizanom kljub Pintaričevemu svarilu, v čemer se kaže njegova predanost boju za <u>svobodo in/ali tovarštvo</u>; – Katica: ilegalno zbiranje medicinske opreme med vojno ali skrb za ubežnika iz taborišča, s čimer se kaže njena <u>človekoljubnost oziroma dobrot</u>.	– do 6 točk: povzetek dejanja in prepričljivo pojasnilo njegove povezave z vrednoto; – do 3 točke: povzetek dejanja in manj prepričljivo pojasnilo njegove povezave z vrednoto;

Č Presoditi, katero od književnih del prepričljiveje prikaže soočanje s strahom (6), npr.:	
kandidat pojasni, kako je v književnih delih prikazano soočenje s strahom, in se opredeli, kateri od prikazov je zanj prepričljivejši; prepričljivost prikaza lahko povezuje s <u>karakterizacijo književnih oseb, kompleksnostjo zgodbe, sporočilnostjo, slogom</u> ipd.: – prikaz soočanja s strahom: <i>Temna stran mesca</i>: osrednji književni lik se s strahom spopada razumsko in analitično, ugotavlja svojo strahopetno naravo; k soočenju s strahom ga izzove revolucionar Barka in splet okoliščin, ko ostane sam v obkoljenem bunkerju; Barkov zgled ga iz ohromelosti opogumi za akcijo, ki simbolizira tudi njegovo odločitev za dejavno življenje in sprejemanje zgodovinske odgovornosti; <i>In ljubezen tudi</i>: soočanje s strahom je večinoma prikazano kot nagoni in čustveni odziv na življenjsko ogroženost, književni liki se s strahom soočajo na različne načine in različno uspešno: – Valentinova usoda prikaže, kako lahko človek zaradi izpostavljenosti strahu pred krivičnim mučenjem in smrtjo otopi, postane neobčutljiv do bližnjih in občasno nasilen, ujet v preteklost in nesrečen; – strah za Valentina Sonjo pripravi do pogumnega, a zase pogubnega dejanja (posredovanje za Valentina); – Katica tvega lastno življenje kljub strahu (zbiranje medicinske opreme med vojno, skrivanje pobeglega Mischkolniga), reševanje drugih ji do neke mere osmišlja življenje; – Mischkolnig svoj strah ob bombardiranju Maribora premaguje z nacistično ideologijo ipd.; – presoja prepričljivosti prikaza: – <i>V prikazu soočanja s strahom se mi zdi prepričljivejša Kocbekova novela; menim, da je pomemben del uspešnega soočanja s strahom razumski pogled na nevarnost in odločitev za konkretna dejanja, ki strah premagujejo, pa tudi ovrednotenje tveganja ...</i> – <i>Prepričljivejši se mi zdi prikaz soočanja s strahom v Jančarjevem romanu; menim, da strah še zlasti v vojnih okoliščinah ni povsem razumsko obvladljiv ...</i> – <i>Dogodek, ko mora Valentin v nočnem napadu ubiti vermana, prepričljivo poda personalni pripovedovalec s prikazom toka Valentinove zavesti, kar še poudari zmedenost in strah, ki ju v tistem trenutku doživlja Valentin ...</i> – <i>Prepričljivejši se mi zdi prikaz strahu v Jančarjevem romanu, saj je povezan z napeto zgodbo; v Kocbekovih novelah me prikaz strahu ni tako prepričal zaradi težje razumljivega filozofskega razmišljanja ...</i> – <i>Težko se odločim, katero delo je prepričljivejše, saj obe ...</i>	– do 6 točk: presoja o prepričljivosti prikazov z utemeljitvijo; – do 3 točke: presoja z manj prepričljivo utemeljitvijo ali predstavitev prikazov soočanja.

B) Jezik (do 20 točk)

Število besed	Jezik. p.	Besedišče in slog povedi	Zgradba
najmanj 600	do 8	do 6	do 6

Navedena merila za ocenjevanje veljajo samo za besedila v predpisanem obsegu.

Če pri *Vsebini* ali *Jeziku* kandidat ne doseže nobene točke, se celotna naloga oceni z 0 točkami.

2. Razlagalni/interpretativni esej

A) Vsebina (do 30 točk)

Specifikacijska tabela za ocenjevanje vsebine

Ime testa	Šolski esej, interpretativni/razlagalni	
Čas	SM 2025	
Tema	Človek na razpotjih časa	
Naslov	Edvard Kocbek: Črna orhideja (odlomek)	
Navodila	Predstavite okoliščine, v katerih se odvija dogajanje v odlomku. Pojasnite Gregorjevo razdvojenost na začetku odlomka. Razložite, kako se v odlomku skozi pripoved in dialoge ustvarja napetost med Gregorjem in Katarino. Katero od obeh oseb po vašem mnenju njen govor bolj označuje? Na koncu odlomka Katarina pravi, da je Gregor strašen človek, Gregor pa ji odvrne, da je strašen čas. S čigavo trditvijo, Katarinino ali Gregorjevo, se vi kot bralci celotne novele bolj strinjate?	
A predstavitev okoliščin <i>I. taksonomska stopnja</i>	Kandidat predstavi okoliščine, v katerih se odvija dogajanje v odlomku. <u>Struktura</u> : nizanje povedi, naštevalno (in časovno) pomensko razmerje. <u>Način razvijanja teme</u> : opisovanje (pripovedovanje).	do 4 točke
B pojasnilo Gregorjeve razdvojenosti na začetku odlomka <i>I., II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat pojasni Gregorjevo razdvojenost na začetku odlomka. <u>Struktura</u> : trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje z utemeljevanjem.	do 6 točk
C razlaga ustvarjanja napetosti med Gregorjem in Katarino skozi pripoved in dialoge <i>II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat razloži, kako se skozi pripoved in dialoge ustvarja napetost med Gregorjem in Katarino. <u>Struktura</u> : trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje z utemeljevanjem.	do 8 točk
presoja, katero od oseb njen govor bolj označuje <i>II., III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat utemelji svojo izbiro, tako da pojasni, kako govor označuje osebo (povezava govora in oznake osebe v odlomku). <u>Struktura</u> : trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje z utemeljevanjem.	do 6 točk
Č opredelitev do ene od trditev in utemeljitev izbire na podlagi razumevanja celotne novele <i>III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat se na podlagi razumevanja celotne novele opredeli do ene od trditev in utemelji svojo izbiro. <u>Struktura</u> : trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje z utemeljevanjem.	do 6 točk

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

A Predstaviti okoliščine, v katerih se odvija dogajanje v odlomku (4), npr.:	
– komandant Gregor vodi Katarino v partizanski tabor; zalotil jo je bil z nemškim vojakom, njega je ustrelil, njo pa ulovil, saj domneva, da je izdajalka; – dogajalni prostor je gozd v sredogorju/v planinah/nad Katarinino vasjo/nedaleč od skritega partizanskega tabora; – dogajalni čas je leto 1944 (dobra tri leta po novem letu 1941), gre za čas druge svetovne vojne; boj slovenskih partizanov proti nemški vojski.	– do 4 točke: kandidat natančno predstavi okoliščine (čas, kraj, vzrok dogajanja v odlomku); – do 2 točki: kandidat obnovi predhodno dogajanje brez poudarka okoliščin ali skopo predstavi okoliščine;
B Pojasniti Gregorjevo razdvojenost na začetku odlomka (6), npr.:	
– Gregorjevo razdvojenost povzroči Katarina: ko jo vodi v tabor, čuti nasprotje med »njeno pojavo« in njenim položajem ujetnice; njena ujetost se mu zdi »nenaravna«, tudi svoje vedenje čuti kot prisiljeno; – začuti nasprotje med življenjem, ki ga predstavlja Katarinini lepota in mladost, ter smrtjo, ki prihaja od njega; pravi, da ima življenje »neskončno večji in višji smisel od smrti« – razdvojenost čuti, ker je on zaradi svoje družbene vloge (partizan) v medvojnem času na strani smrti, čeprav kot posameznik čuti, da je življenje vrednejše od idej; – svojo neusmiljenost (do Katarine, izdajalke) upravičuje s potjo iz nečlovečnosti v človečnost (partizanski cilj), vendar v svoji notranjosti čuti bolečino, kar pomeni, da je njegovo ravnanje v nasprotju z njegovim notranjim bistvom; – dvom je v nasprotju z njegovim poslanstvom partizana, njegovo zgodovinsko vlogo oz. odgovornostjo, kot izrazi sam, zato se čuti negotovega; pravi, da se mu »temni okrog srca«, kar lahko razumemo kot senco dvoma, čim prej bi bil spet rad »jasen in miren«.	– do 6 točk: kandidat poglobljeno s <u>pomočjo odlomka</u> pojasni Gregorjevo razdvojenost; – do 3 točke: kandidat pojasni Gregorjevo razdvojenost brez upoštevanja odlomka;
C Razložiti, kako se v odlomku skozi pripoved in dialoge ustvarja napetost med Gregorjem in Katarino, in presoditi, katero od obeh oseb njen govor bolj označuje (8 + 6), npr.:	
C1	
– napetost med osebama izhaja iz njunega medsebojnega odnosa, ki ga določata na eni strani njuna družbena/zgodovinska vloga (lepa ujetnica/izdajalka – partizan), na drugi pa spol (moški – ženska); napetost izhaja tudi iz Gregorjeve osebne razdvojenosti (posameznik – partizan), saj Gregor v odnos s Katarino vstopa kot predstavnik skupnosti, to vlogo pa občasno preglasi njegov osebni dvom; – v <u>pripovednem delu</u> izvemo, da Gregor zaradi Katarine in njene usode čuti bolečino, da je Katarina do njega zaupljiva, da se on čudi zaradi njenega mirnega glasu in da ga ta spravlja v zadrego, da se zaveda lastnega sprenevedanja pred njo, čuti praznino in muko, nato preide v napad, čeprav je v sebi negotov; Katarina iz začetne zaupljivosti in mirnosti preide v jezo (njene oči se spremenijo »v steklen hlad«, »Na obrazu se ji je pojavila srditost«); – Gregor se po svojem notranjem boju odloči, da bo do Katarine, ki ji je usojena smrt, dober in nežen; kljub navidezni pomiritvi pa čuti »ostro bolečino«, Katarina je namreč lepa, skladna in naravna; v sebi čuti težo zaradi njenega zaupanja; – <u>pogovor</u> začne Katarina, ki je nemirna zaradi svojega negotovega položaja; Gregor je začuden, da pri njej ne zazna strahu ali žalosti, kar bi glede na okoliščine pričakoval;	– do 8 točk: kandidat poglobljeno razloži ustvarjanje napetosti med Gregorjem in Katarino, pri čemer upošteva <u>tako pripoved kot dialoge</u>; – do 4 točke: kandidat manj poglobljeno razloži ustvarjanje napetosti med osebama;

– Gregor do Katarine ni popolnoma iskren, saj skuša pred njo prikriti svoje resnične občutke (npr. dvomi, izogiba se odgovoru na Katarinino vprašanje in prelaga odgovornost na kolektiv: »To ni odvisno samo od mene.«); – napetost med njima se poveča, ko Katarina, ki ne dobi odgovorov na svoja vprašanja, vzklikne: »Ne odvedi me predaleč!«; Gregor pravi, da je sama odšla predaleč, in sklene, da se boji, ker ima slabo vest; – Katarina je kljub svojemu položaju do partizanstva kritična (»s silo vplivate na človeka«), nerazumevanje med njima pa se še poglobi zaradi Gregorjevega prepričanja, da čas vojne zahteva jasne odločitve (domovino ali braniš ali izdajaš, vmesne poti ni); – na koncu se ne pomirita: Katarina vzklikne, da je Gregor strašen človek, in se obrne stran od njega; Gregor se nato umiri, pove, da je strašen čas, v katerem živita, in Katarino prvič nagovori z njenim imenom, s čimer prizna (njej/sam sebi), da mu je blizu; C2 – Gregor: <u>prikriva</u> resnico o Katarinini usodi, tako da podaja izmikajoče se, nejasne odgovore (»Ne vem. To ni odvisno od mene.«; »Vse boš videla, ne razburjaj se.«); deluje <u>odločno</u>, čeprav je v sebi negotov, izreka namreč sodbe, ki zvenijo kot dejstva (»Sama si odšla predaleč.«, »Nemirno vest imaš!«, »Poznam te bolj, kakor si misliš.«); svojo zavezanost skupnim ciljem izraža tudi z ideološkimi povedmi, v katerih se ključne besede ponavljajo, vzkličnost povedi pa kaže <u>čustveno prizadetost</u> in tudi <u>prepričanost</u>, <u>trdnost</u>, <u>odločnost</u> (»Sila proti sili, ne moremo drugače!«; »Če si Slovenka, je naš narodni sovražnik tudi tvoj sovražnik!«); – Katarina: skriva svoj <u>strah</u> pred neznano usodo, njeno <u>negotovost</u> izražajo vprašalne povedi; negotovost izda tudi z zamolkom, ki ga označujejo tri pike (»Bojim se ...«); njeno <u>razburjenost in jezo</u> zaradi Gregorjevega nerazumevanja njenega položaja izražajo vzklične povedi; <u>razumeti</u> skuša tudi partizane, čeprav se ji njihovo ravnanje ne zdi v vsem etično, kar izraža poved, ki jo začne s členkom: »Morda ste dobri fantje ...«; to kaže, da je zmožna presojanja z različnih vidikov ...; – <i>kandidat lahko presodi, da govor bolj označuje Gregorja ali Katarino/da govor označuje oba enako/da govor ne označuje nobene od oseb v celoti oz. dovolj natančno ipd.; pomembno je, da prepričljivo utemelji, kako govor razkriva osebnost ali čustveno stanje osebe.</i>	– do 6 točk: kandidat z dvema prepričljivima argumentoma utemelji svojo izbiro, pri čemer govor povezuje z oznako osebe v odlomku; – do 3 točke: kandidat z enim prepričljivim argumentom utemelji svojo izbiro, pri čemer govor povezuje z oznako osebe v odlomku, ali splošno utemelji svojo izbiro brez jasne povezave govora in osebnostnih lastnosti osebe;
Č Opredeliti se do ene od trditev in svojo izbiro utemeljiti na podlagi razumevanja celotne novele (6), npr.: – <i>Bolj se strinjam s Katarinino trditvijo, saj se Gregor kot partizan sicer bori proti zlu, ampak pri tem tudi sam povzroča zlo ...;</i> – <i>Gregorjeva trditev se mi zdi prepričljivejša, saj novela sporoča, da je vojna čas, ko je treba osebna pričakovanja in želje žrtvovati za višje dobro ...;</i> – <i>Obe trditvi se mi zdita enako resnični, saj prvo izreče ženska, ki do neke mere ostaja zunaj najhujšega vojnega dogajanja, drugo pa moški, ki se bori z okupatorjem že od samega začetka ...; Katarina manj čuti strašnost časa in se ji strašnejši zdi Gregor, ki povzroča strahote, obratno pa Gregor upravičuje svojo »strašnost« s strašnim časom, ki je zanj resničen, saj je to njegova trenutna izkušnja ...</i>	– do 6 točk: kandidat svojo opredelitev utemelji na podlagi poglobljenega razumevanja vsebine celotne novele; – do 3 točke: kandidat svojo opredelitev utemelji predvsem doživljajsko.

B) Jezik (do 20 točk)

Število besed	Jezik. p.	Besedišče in slog povedi	Zgradba
najmanj 600	do 8	do 6	do 6

Navedena merila za ocenjevanje veljajo samo za besedila v predpisanem obsegu.

Če pri *Vsebini* ali *Jeziku* kandidat ne doseže nobene točke, se celotna naloga oceni z 0 točkami.

Opozorilo!

- Ocenjevanje nalog z **manj kot 600 besedami**:

a) *vsebina*: točke so dodane po točkovniku,

b) *jezik*: število možnih točk za jezikovno pravilnost, besedišče in slog povedi ter zgradbo se ustrezno zniža, in sicer:

Število besed	Jezik. p.	Besedišče in slog povedi	Zgradba
599–450	do 6	do 4	do 6
449–300	do 4	do 4	do 4
pod 300	do 2	do 2	do 2